

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÓRGAN DEL «COMITÈ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

N.º 16

SEGONA QUINZENA DE MAIG

1918

LULL

I

Els catalans, que tenim mala fama de separatistes, som, al contrari, uns grans imperialistes, és a dir, uns grans apassionats de la unitat.

Ara que, essent com som de mena irònics, sabem superar la contradicció entre unitat i diferència, i tant com arduosos som d'unitat, respectuosos som de diferència. I, políticament, tant com imperialistes, federalistes.

En això, naturalment, la màxima figura representativa és Ramon Lull. Lull, com Leibnitz, es defineix espiritualment per la passió, per la impaciència, pel turment de la unitat. Davant l'una com davant l'altra ment, una idea dispersa, un coneixement dispers, una institució o un esforç dispersos signifiquen sempre una cosa monstruosa.

Però, al mateix temps, Lull és l'inventor de la *Combinatòria*. Què és la *Combinatòria*? Es, sobretot, un procediment per arribar a la unitat sense valer-se de l'abstracció. Per l'abstracció, instrument intel·lectualista clàssic, el pas dels particulars als generals es fa *destruint* allò que és concret i característic dins cada un d'aquells: l'individu desapareix en la generalitat del gènere; el gènere desapareix en la generalitat

de la classe; aquesta, en la generalitat de l'ésser... Lull al contrari, es va fer la il·lusió d'arribar a formar classes per la simple *juxtaposició* de les entitats particulars cridades a formar-les: així, cada una d'aquestes conservava allò que en ella és concret i característic, tot i entrant a formar part, *per relació*, d'una més ampla síntesi.

Científicament, la il·lusió restà en il·lusió. Però, quin magne propòsit! I quin símptoma revelador, quines llums vessades sobre les profunditats eternes de la nostra ment nacional!

II

Aquest *dual* sentir filosòfic de Lull, tant impacient de la unitat com piadós devers les diferències, té una traducció exacta de la seva acció i influència polítiques, que ja més d'un cop entre nosaltres havem senyalat. Ningú ha concebut més *matinerament* que Lull orgues de síntesi intel·lectual que servissin la significació *catòlica*, es a dir, universal, de la civilització cristiana; mes alhora, ningú abans que ell (el Dant ho fa una mica més tard) tria per l'obra del pensament un nacional limitadíssim vernàcul.

Pensant, fent treball sistemàtic de pensament en la llengua d'un poble, Ra-